

Modeller for gevinstfordeling ved vedvarende energi

Med Folketingets "Klimaaf tale om grøn strøm og varme 2022" af 25. juni 2022 er ambitionen en firedobling af vedvarende energi (VE) på land. Den primære udfordring i etablering af land-VE er borgermodstand pga. den meget ulige gevinstfordeling. Pga. den eksisterende lovgivning er kommunale myndighedstilladelser i dag ensbetydende med meget store gevinster for få aktører – uden at kommunerne kan stille krav om fx gevinstfordeling. Hvis der skal sættes turbo på land-VE, skal der skabes større lokale incitamenter og klare rammer for, hvordan lokalområdet kan få del i de store økonomiske gevinster ved land-VE. Fremfor én model for alle områder, efterspørger KL en vifte af forskellige muligheder ift., hvad der efterspørger lokalt. I det følgende skitseres tre mulige modeller, som alle kræver mindre lovjusteringer.

Dato: 14. september 2022

Sags ID: SAG-2021-00780
Dok. ID: 3252747

E-mail: TRR@kl.dk
Direkte: 3370 3803

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 2

Mulighed for at stille kommunale krav ved VE-etablering

I dag kan kommunerne ikke stille krav ifm. VE-etablering, men opstillere af VE kan af sig selv tilbyde lokale gevinster. Der er brug for klare rammer og en klar hjemmel til, at kommunerne lovligt kan have lokale krav med i dialogen om VE-aftaler. Potentielle krav kan fx vedrøre:

- Ejerandele – fx 1/3 til hhv. investor, borgere og kommune
- Anvendelse af overskudsvarme - fra fx PtX-anlæg til fjernvarme
- Lokal anvendelse af el-energi til fx et lokalområdes fælles varmepumpe (som alternativ til at vente x år på at få fjernvarme)
- Lave energipriser/varmepriser til naboer, der ikke har råd til at købe andele mv.

Mulighed for en lovhjemlet lokal fond for VE-etablering

Klimatænketanken Concito har foreslået en model med en lokal lovhjemlet fond. Modellen kan anvendes på al VE-etablering. Concitos forslag er en markant forbedring af den eksisterende model – og sikrer beløb i samme størrelsesorden som KL's forslag via udbud, nedenfor. Concito foreslår i hovedtræk, at:

- Dem der bor tæt på et større projekt, og derfor har en stor visuel gene, får udbetalt en langt større VE-bonus end i dag
- Kommunerne, der planlægger for vindmøller, bør få del i fortjenesten gennem en VE-bonusordning, hvor projektejereren forpligtes til løbende at betale for eksempel 10 procent af produktionsværdien til en lokal fond. Det er langt mere end i dag, hvor den grønne ordning sikrer borgerne et engangsbetalt på 88 kroner per kW vindmøllekapacitet. Der er under normale indtjeningsforhold rum til, at der betales op til 30 % af produktionsværdien pr. år i en mølles levetid.

[Løsningsforslag på NIMBY-kvaler: Sådan får naboer til møller og solceller flere penge | CONCITO](#)

Mulighed for offentlige udbud via arealudviklingsselskaber

KL foreslår supplerende, at der gives mulighed for, at land-VE kan etableres via offentlige udbud, som gennemføres af lokale arealudviklingsselskaber.

Modellen svarer til de nuværende udviklingselskaber til by- og havneudvikling. En proces kunne være:

- Afklaringsfase: Kommune(r) indgår i proaktiv borgerdialog og etablerer et selskab, der indgår betingede lejeaftaler med lodsejere om opstilling af VE
- Udbudsphase: Arealudviklingselskabet udbyder etableringsret til højstbydende investor – sideløbende med at kommunen i videst muligt omfang "frontloader" myndighedsbehandlingen
- Etableringsfase: Investor etablerer VE, evt. flytter beboere til bedre boliger efter attraktive ejendomssalg til selskab/investor, landudvikling i regi af arealudviklingselskabet – fx landsbyomdannelse osv.
- Reetableringsfase (efter fx 30 år): Reetablering af attraktivt land-skab.

[Energier på land er en grøn genvej til uafhængighed af russisk gas \(kl.dk\)](#)

Ovenstående tre modeller har hver sine fordele – for hhv. naboer og lokalsamfund, økonomisk ressourcestærke og mindre ressourcestærke borgere. Modellerne bør som nævnt kunne kombineres ift. det, der efterspørges lokalt. Alle modeller vedrører gevinstfordeling under "normale" indtjeningsvilkår. De nuværende "unormale" vilkår (hvor en vindpark à 1 mia. kr. kan indtjenes på ca. 1½ år) håndteres p.t. i EU-regi.

Modellerne kan i løbet af 2023 udvikles yderligere. Fx kunne den eksisterende lovhjemlede ordning om energifællesskaber udvides, så flere lokale borgere, virksomheder og kommuner mere permanent kan købe el til kostpris – evt. graderet efter deres nærhed til eller ejerskab af VE-anlægget. Det vil formentlig spare parterne for store el-udgifter frem mod 2030. Endelig vil det på sigt sikre en strategisk placering af de energitunge virksomheder – ligesom det i betydelig grad vil aflaste investeringer i det presserede elnet.

Fakta

- Folketinget ønsker at firedoble den vedvarende energiproduktion på land. Ifølge staten kan det fx ske ved at fordoble landvind (4,4 GW i 2021-tal) og tidoble sol (1,4 GW i 2021-tal)
- Statens succesfulde 2021-udbud af havvindmølleparken Thor à 1 GW gav staten indtægter for 2,8 mia. kr. Business-casen for investorerne er siden blevet endnu bedre
- Proportionalt set vil 0,1 GW landvind tilsvarende kunne indbringe ca. 280 mio. kr. til lokalområdet – ved et udbud eller en lokal fondsmodel, når der er afsat midler til arealleje
- 0,1 GW landvind svarer til ca. 16 store vindmøller à 6 MW – eller 15 mellemstore vindmøller og 140 ha sol. Det koster ca. hhv. 1 mia. kr. eller 1,3 mia. kr. i etableringsomkostninger
- Ifølge Energistyrelsen er omkostningerne til landvind 30 % lavere end til havvind (23 vs. 33 euro/Mwh). Ved etablering af fx 0,1 GW landvind er der derfor et betydeligt 3-cifret millionbeløb til arealleje og differencen ml. land- og havvindsindtjening
- Ved etablering af 4,4 GW ny landvind – med 2021-indtjening før Ukraine-krisen – kan der derfor genereres ca. 12 mia. kr. til strategisk land-distriktsudvikling. Dertil kommer overskudsdeling på solceller på land.

Dato: 14. september 2022

Sags ID: SAG-2021-00780
Dok. ID: 3252747

E-mail: TRR@kl.dk
Direkte: 3370 3803

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 2